

Patiënteninformatie

Kindergeneeskunde

Logopedie

Het drinken door te vroeg geboren baby's

Streekziekenhuis
Koningin
Beatrix

Leren drinken gaat niet elke baby even makkelijk af. Om uw baby hierbij te helpen, zijn er verschillende aspecten waar u op kunt letten als u uw baby borstvoeding of de fles gaat geven. Hierover leest u in de folders: *Borstvoeding en Flesvoeding* van het SKB. Bij te vroeg geboren baby's komt er soms nog wat extra aandacht kijken. In deze folder leest u over het leren drinken door te vroeg geboren baby's.

Drinken is een complexe vaardigheid. De baby moet het zuigen, het slikken en ademen kunnen coördineren. Wanneer dit voor de baby moeilijk of stressvol is, kunnen er nu of in de toekomst problemen ontstaan met de borst- en/of flesvoeding. Daarom komt bij elke premature zuigeling geboren tussen de 34-37 weken de preverbaal logopedist in consult. De preverbaal logopedist is gespecialiseerd in de voeding bij een (prematuur) pasgeborene.

Om de voedingssituatie in kaart te brengen gebruiken de preverbaal logopedist en de verpleegkundigen op de afdeling neonatologie een specifiek hiervoor ontwikkelde observatielijst. Deze lijst wordt binnen de EFS gebruikt. EFS staat voor Early Feeding Skills. Tijdens het eerste gesprek met de preverbaal logopedist krijgt u uitleg over EFS en wordt deze folder aan u uitgereikt. In deze folder vindt u uitleg over voorwaarden om te drinken, stress signalen die uw baby kan laten zien of horen. Er worden interventies besproken om de voeding ontspannen en veilig te laten verlopen volgens de EFS richtlijnen.

Voorwaarden om goed te kunnen drinken

Indien uw baby aan de monitor ligt, zal dit ook tijdens het drinken aan de orde zijn. Zo wordt ook tijdens drinken de hartslag en het zuurstofgehalte in het bloed van uw kindje in de gaten gehouden. Hieronder volgt een aantal voorwaarden waaraan uw baby moet voldoen, voordat overgegaan wordt tot voeden. Voldoet uw baby niet aan deze voorwaarden, dan is uw baby niet voedingsbereid en zal overgegaan worden op sondevoeding.

Alertheid

Het is belangrijk dat uw baby wakker is, voordat u begint met voeden. Wanneer uw baby nog slaapt, maar toch aan voeding toe is, kunt u uw baby wakker maken door hem bijvoorbeeld even te verschonen.

Reflexen

De zoekreflex en zuig-slikreflex zijn de belangrijkste reflexen om te kunnen drinken. Bij pasgeboren baby's zijn de zoekreflex en zuig-slikreflex vlak na de geboorte op te wekken. Wanneer het mondgebied van uw baby (mondhoeken, lippen, kaken, wangen en gehemelte) wordt geprikkeld door de tepel, speen of vinger ontstaat er een zoekbeweging met de mond. Uw baby zal zijn mond openen. Soms vertoont uw baby zelf zoekgedrag; uw baby lijkt met zijn hoofdje te schudden en met open mondje te zoeken naar de borst of speen. Bij borstvoeding laat u uw baby met een grote hap aanhappen met de tepel richting het gehemelte. Daarna zal uw baby starten met zuigen en na een korte zuigperiode ook slikken. Bij flesvoeding is het belangrijk dat u wacht met het aanbieden van de speen tot uw baby goed zoekt en hapt. Daarna begint uw baby te zuigen en slikken.

Houding

Uw baby moet stabiel kunnen liggen. Uw baby heeft hierbij de armpjes en handjes voor zich in de middellijn.

Sondevoeding

In het begin heeft uw baby zijn energie heel hard nodig om te groeien. Afhankelijk van de conditie wordt gekeken hoe vaak uw baby zelf kan drinken of sondevoeding nodig heeft. Afhankelijk van de mogelijkheden die uw baby laat zien zal de sondevoeding steeds meer afgebouwd worden: er zullen dus steeds meer momenten van fles- of borstvoeding komen. Als uw baby tijdens de sondevoeding wakker is, is het raadzaam om uw baby op een fopspeentje of op uw pink te laten zuigen. Uw baby voelt zich veilig en tevreden wanneer u uw warme hand op de buik van uw baby legt.

Voedingshouding

Tijdens de flesvoeding kiezen we ervoor om uw baby in zijligging te voeden. Dit is ook de natuurlijke houding bij borstvoeding. Daarbij ligt uw baby bij u op schoot- eventueel op een kussen- met de billen tegen uw buik en legt u uw hand op de schouder van uw baby voor meer stabiliteit. Wanneer in zijligging wordt gevoed, is er minder kans dat uw baby zich verslikt. Zorg dat het hoofdje van uw baby hoger ligt dan de romp. Dit kunt u bereiken door zelf ontspannen te gaan zitten en gebruik te maken van een voetenbankje.

De voeding die de baby niet doorslikt kan in zijligging via de zijkant de mond uitlopen. Bij borstvoeding is het belangrijk dat uw baby stevig gesteund ligt. Bij borstvoeding ligt de baby tegen de moeder aan, buik tegen buik, in zijligging met oren, schouders en heupen op één lijn.

Stresssignalen tijdens het drinken

Stress tijdens het drinken zorgt voor een onprettige drinkervaring.

Stress kan zich onder andere uiten in:

- wegdrukken van de speen met de tong;
- tong hooghouden;
- wenkbrauwen fronsen of optrekken;
- bewegen met de neusvleugels;
- sneller en hoger ademen;
- onrustig gedrag en zwaaien met de armen;
- vingers spreiden;
- daling van het zuurstofgehalte in het bloed (saturatie) / verandering van kleur;
- verslikken;
- kokhalzen;
- geluiden bij het drinken (bv. kloeken, kreunen, rochelen).

Het is belangrijk om te letten op deze stresssignalen, omdat uw baby dan laat zien (kortdurend) te willen stoppen met de voeding. De baby kan het benauwd krijgen of zich verslikken. Wanneer u deze signalen niet ziet en doorgaat met de voeding, zal uw baby de voeding mogelijk als onprettig ervaren. Bij meerdere onprettige drinkervaringen is de kans op het ontwikkelen van voedingsproblemen op latere leeftijd groter.

Stress kunt u ook zoveel mogelijk voorkomen door te kiezen voor een rustige omgeving tijdens het voeden. De kwaliteit van de voeding is belangrijker dan de kwantiteit in de eerste fase.

Wat kunt u doen bij flesvoeding?

Pauzes geven

Als uw baby te veel zuigbewegingen achter elkaar maakt en hierdoor stresssignalen laat zien, zijn extra adempauzes nodig. U zult dan het advies krijgen om de speen na drie tot vijf zuig-slikbewegingen kortdurend te kantelen.

Hierdoor kan uw baby even op adem komen en het mondje leeg maken. Soms is het nodig om de speen helemaal uit het mondje te halen. Wacht met opnieuw aanbieden van de speen tot uw baby zelf aangeeft weer te willen starten. Dit is te zien aan de zoekreflex die uw baby weer laat zien.

Soort fles/speen

Om stress bij het drinken te voorkomen, wordt een speen/fles met een lage melkstroom geadviseerd. De Dr. Brown's is hiervan een goed voorbeeld en heeft de voorkeur. Uw premature baby begint met de prematurenspeen (P), die op de afdeling aanwezig is. Bevalt deze goed, dan dient u hem zelf aan te schaffen. Dr. Brown's flessen en spenen zijn onder andere verkrijgbaar in de winkel van Medipoint in de centrale hal van het SKB. Daar is standaard een fase 1 speen bij inbegrepen. Een prematurenspeen moet dus apart worden aangeschaft. Naast de Dr. Brown's heeft ook de difrax S speen/fles een lage melkstroom.

De fles aanbieden naast borstvoeding

Geeft u volledige borstvoeding en wilt u daarnaast op termijn ook flessen gaan aanbieden aan uw baby? Of bent u van plan na een periode van volledige borstvoeding over te stappen op flesvoeding? Uit ervaring blijkt dat bij baby's die volledig borstvoeding krijgen, de introductie van drinken uit de fles soms problemen kan opleveren. Om dit te voorkomen adviseren wij vanaf de leeftijd van maximaal 6 weken alvast minimaal één keer per dag te oefenen met drinken uit een fles. Beter is het nog om iets eerder te beginnen, mits de borstvoeding goed op gang is.

Toelichting

De problemen bij overgang van borst naar fles doen zich vaak voor bij baby's van 2 maanden of ouder. De borstvoeding verloopt prima, maar de baby weigert de fles. Ouders proberen dan vaak verschillende flessen, spenen en houdingen uit, maar zonder effect. En dat terwijl in de eerste paar weken de baby toch al een paar keer probleemloos de fles leeggedronken heeft. Het is voor ouders meestal een raadsel waarom het drinken uit de fles niet (meer) lukt en dit geeft stress.

Hoe kan het dat het niet lukt? Baby's worden geboren met voedingsreflexen. Instinctief weten ze daardoor hoe ze moeten drinken. Jonge baby's reageren door dat wat ze leren en ervaren. Als gevolg hiervan nemen de reflexen die bij de geboorte aanwezig zijn langzaam af en wordt het zuigen en slikken een bewustere motorische activiteit. Uit de fles drinken vraagt een andere techniek dan drinken uit de borst. Door tijdig dagelijks een flesje aan te bieden, zal uw baby makkelijker met deze overgang om kunnen gaan.

Als uw baby thuis is

Als uw baby naar huis mag, krijgt u een voedingsoverdracht mee van het ziekenhuis. Een week na ontslag wordt u door een van de logopedisten gebeld om de voedingsmomenten te evalueren. Als het nodig is wordt bij ontslag een prelogopedist ingeschakeld. Bij vragen kunt u bellen met onze afdeling. Wij zijn op werkdagen bereikbaar op telefoonnummer: 0543 54 42 46.

Uw baby zal groeien en meer voeding nodig hebben. Als de voedingstijd met een prematurenspeen langer gaat duren en uw baby geen stresssignalen laat zien, mag uw baby de standaardspenen proberen. Als dit goed gaat, kunt u na enkele weken ook voeden in rugligging proberen.

Als uw baby zich verslikt, of gaat morsen, dan is het verstandig nog een tijdje door te voeden met een prematurenspeen in zijligging. U kunt het dan na een week nogmaals proberen.

Meer informatie

Meer informatie kunt u lezen op de volgende websites:

www.skbwinterswijk.nl (o.a. folders 'Borstvoeding' en 'Flesvoeding') en www.prelogopedie.nl

Geheimhouding en recht op privacy

Alle medewerkers van ons ziekenhuis hebben een geheimhoudingsplicht. Verder heeft uw kind recht op privacy.

Uitgebreide informatie hierover kunt u vinden in de folder *De rechten en plichten van de patiënt*. Deze is verkrijgbaar op de afdeling en bij de patiënteninformatie in de centrale hal. Daarnaast is deze folder te vinden op: www.skbwinterswijk.nl

Bezoekadres:
Beatrixpark 1
7101 BN Winterswijk

Postadres:
Postbus 9005
7100 GG Winterswijk

T 0543 54 44 44
F 0543 52 23 95
info@skbwinterswijk.nl
www.skbwinterswijk.nl